

Η εφαρμογή του μοντέλου της αντεστραμμένης διδασκαλίας στο μάθημα της Ιστορίας στην Α΄ Τάξη Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑΛ)

Ε. Ξάνθου

2ο ΕΠΑΛ Περιστερίου
evandra.th@gmail.com

Περίληψη

Η εκπαιδευτική παρέμβαση στο μάθημα της Ιστορίας της Α΄ τάξης ΕΠΑΛ στηρίζεται στο Moodle, ως πακέτο λογισμικού για τη διεξαγωγή ηλεκτρονικών μαθημάτων μέσω διαδικτύου και στο μοντέλο της αντεστραμμένης διδασκαλίας ως μια καινοτομία για ευέλικτη και αποδοτική μορφή μάθησης και επικοινωνίας. Δημιουργήθηκαν δραστηριότητες ώστε να ενσωματωθούν τα χαρακτηριστικά ενός τεχνολογικά υποστηριζόμενου εποικοδομητικού περιβάλλοντος μάθησης σύμφωνα με το επαγωγικό μοντέλο διδασκαλίας της Ιστορίας. Οι καινοτόμες υποστηρικτικές εκπαιδευτικές παρεμβάσεις βελτιώνουν την επιστημονική, κοινωνική και πολιτισμική διάσταση του εκπαιδευτικού έργου, την πολυσχιδή επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών και προάγουν το άνοιγμα του σχολείου στην ευρύτερη κοινωνία. Η υποστήριξη των καινοτομιών είναι ζωτικής σημασίας για ένα υγιή και εύρωστο τομέα.

Λέξεις κλειδιά: αντεστραμμένη διδασκαλία, ενεργός εμπλοκή, εξατομικευμένη μάθηση, δημιουργική αξιοποίηση του διδακτικού χρόνου.

1. Εισαγωγή

Όπως υποστηρίζουν οι Derntl και Motsching-Pitrik (2004), για να καταλάβει κανείς καλύτερα την έννοια της ανάμιξης της πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλίας με τη μάθηση που βασίζεται στον Ιστό, θα πρέπει να τη συγκρίνει με τα συμβατικά σενάρια μάθησης που πραγματοποιούνται σε συνθήκες τάξης. Ενώ η συμβατική μάθηση αποσκοπεί κι επικεντρώνεται κυρίως στη μετάδοση πληροφοριών (π.χ. θεωρίες, μέθοδοι, γεγονότα κ.ά.) από τον εκπαιδευτικό στο μαθητή, η μεικτή μάθηση απευθύνεται ολιστικά στο μαθητή, αφού δεν περιορίζεται μόνο στο γνωστικό τομέα, αλλά παράλληλα λαμβάνει υπόψη γενικά την προσωπικότητά του και τις κοινωνικές δεξιότητες του μαθητή, οι οποίες προσδιορίζουν τις κοινωνικές του σχέσεις. Ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η αξιολόγηση της αντεστραμμένης διδασκαλίας αποτελεί μια εκπαιδευτική καινοτομία που «ανατρέπει» (disruptive innovation) τον παραδοσιακό τρόπο οργάνωσης διδασκαλίας και τρόπων μάθησης και οδηγεί σε σημαντικά πλουσιότερες εκπαιδευτικές δραστηριότητες από την πλευρά του εκπαιδευτικού σε σχέση με το παραδοσιακό μοντέλο στον ίδιο διαθέσιμο συνολικό χρόνο και με καλύτερα «μαθησιακά αποτελέσματα». Είναι μια προσπάθεια να αποκομίσουμε «το καλύτερο και των

δύο κόσμων», δηλαδή, τα πλεονεκτήματα της online μάθησης σε συνδυασμό με όλα τα οφέλη της παραδοσιακής σχολικής τάξης (Σάμψων Δ., 2014).

Τα προγράμματα μεικτής μάθησης αξιοποιούν διάφορα εργαλεία μάθησης και αναμειγνύουν διάφορες μορφές διδασκαλίας όπως την παραδοσιακή, πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία, τη ζωντανή ηλεκτρονική μάθηση και την αυτορυθμιζόμενη μάθηση στα πλαίσια της οποίας ο μαθητής εργάζεται με το δικό του ρυθμό (Singh, 2003). Η μεικτή μάθηση στοχεύει στη στοχαστική, συνδυασμένη χρήση της παραδοσιακής και της από απόσταση εκπαίδευσης μέσω Διαδικτύου, ισορροπώντας ανάμεσα στην διαδικτυακή πρόσβαση στη γνώση και στην «πρόσωπο με πρόσωπο» ανθρώπινη αλληλεπίδραση (Osguthorpe & Graham, 2003). Η βασική αρχή είναι ότι η «πρόσωπο με πρόσωπο» αλληλεπίδραση συνδυάζεται με δράσεις από απόσταση μέσω ενός περιβάλλοντος ηλεκτρονικής μάθησης (η-μάθηση) ώστε τα θετικά χαρακτηριστικά των δύο μορφών να συνθέτουν μια μοναδική εμπειρία μάθησης, εξυπηρετώντας το συγκεκριμένο κάθε φορά πλαίσιο και εκπαιδευτικό σκοπό (MacDonald, 2006).

2. Περιγραφή της λειτουργίας του μοντέλου της Αντεστραμμένης Διδασκαλίας (flipped classroom) ή αντίστροφης τάξης στη σχολική εκπαίδευση.

Στην αντεστραμμένη διδασκαλία η παράδοση του μαθήματος γίνεται στο σπίτι διαδικτυακά μέσω οπτικοακουστικού υλικού, όπως παρουσιάσεις, βίντεο, φωτογραφίες, χάρτες, που έχει ετοιμάσει κι αναρτήσει ο εκπαιδευτικός σε ιστότοπο για τους μαθητές του, ενώ οι εργασίες και οι ασκήσεις, που στο παραδοσιακό μοντέλο γίνονται στο σπίτι, τώρα λαμβάνουν χώρα στο σχολείο με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού (Staker & Horn, 2012). Οι μαθητές αποφασίζουν μόνοι τους τι θα επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν από αυτό το υλικό και έχουν απεριόριστη πρόσβαση σε αυτό ανάλογα με το χρόνο τους και τις ανάγκες τους. Έχουν την άνεση να επικοινωνούν μεταξύ τους και με τον εκπαιδευτικό όποια στιγμή επιλέξουν. Το μήνυμά τους ή εργασία τους θα παραδοθεί χωρίς τη φυσική παρουσία κάποιου προσώπου. Έχουν άμεση ανατροφοδότηση και αξιολόγηση.

Σαφώς ο εκπαιδευτικός δεν αντικαθίσταται, αλλά συμπορεύεται με τους μαθητές και τους διευκολύνει στην προσπάθειά τους να μάθουν. Έτσι, ο μαθητής καθίσταται περισσότερο ενεργός και υπεύθυνος στη μαθησιακή διαδικασία, αλλά κι ο εκπαιδευτικός μετατρέπεται σε διευκολυντή και υποστηρικτή των παιδιών μέσα στην τάξη, έχοντας τη δυνατότητα και το περιθώριο για περισσότερο εξατομικευμένη και διαφοροποιημένη διδασκαλία. Μέσω των ερωτήσεων, των υπαινιγμών και των παρακινήσεων του εκπαιδευτικού τα παιδιά μπορούν να πετύχουν πράγματα που είναι δύσκολο να πετύχουν μόνοι τους. (Edwards & Mercer, 2001).

Στη σχολική αίθουσα ο χρόνος αξιοποιείται κυρίως σε δραστηριότητες εξάσκησης και εμπέδωσης των νέων γνώσεων. Οι μαθητές δουλεύουν στην πράξη τις θεωρητικές

έννοιες με τις οποίες είχαν έρθει σε επαφή πριν την ώρα της διδασκαλίας στη σχολική τάξη. Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, διεξάγουν διάλογο, ενεργοποιούνται δυναμικά και το κυριότερο μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν. Ο διάλογος, η συζήτηση μεταξύ εκπαιδευτικού-μαθητών είναι ιδιαίτερα σημαντικός διότι μεταδίδει στα παιδιά τη συσσωρευμένη εμπειρία και τα γνωστικά και επικοινωνιακά εργαλεία του πολιτισμού που βοηθούν στη μαθησιακή διαδικασία. Για να είναι αποτελεσματικός ο διάλογος, χρειάζεται ο εκπαιδευτικός να διερευνήσει το πεδίο της υπάρχουσας γνώσης του μαθητή. Έτσι καταφεύγει σε ερωτήσεις και ασκήσεις ελέγχου, μια σχεδιασμένη τακτική για να εμπλέξει το παιδί ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία (Moll & Whitmore, 1999).

2.1. Η αναγκαιότητα της αντίστροφης τάξης (flipped classroom) στο μάθημα της Ιστορίας.

Κάθε άνθρωπος έχει το δικό του ρυθμό εκμάθησης των εννοιών, καθώς κάποιιοι επεξεργάζονται πιο αργά τις πληροφορίες, ενώ άλλοι τις φιλτράρουν πιο γρήγορα. Είναι δύσκολο για τον εκπαιδευτικό να προσαρμόσει τη διδασκαλία του σε κάποιον ρυθμό που να ευνοεί το σύνολο της τάξης. Κύριο χαρακτηριστικό των σημερινών τάξεων είναι η ετερογένεια του μαθητικού πληθυσμού ως προς τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες, τις πολιτισμικές καταβολές, την ηλικία των μαθητών, ακόμα και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Στο Επαγγελματικό Λύκειο απευθύνονται μαθητές που έχουν συγκεκριμένο επαγγελματικό προσανατολισμό και ενδιαφέρονται για εξειδικευμένες γνώσεις και καλές επιδόσεις σε μαθήματα του τομέα τους, ενώ για τα υπόλοιπα ενδιαφέρονται κατά το πλείστον να περνάνε τη βάση.

Όσον αφορά στο μάθημα της Ιστορίας οι μαθητές συνήθως δυσκολεύονται να κατανοήσουν ιστορικές έννοιες, ή να εκπονήσουν εργασίες, που απαιτούν κριτική σκέψη, αφού έχουν συνηθίσει κυρίως στην απομνημόνευση θεωρητικών θεμάτων. Επιπρόσθετα είναι σύνηθες φαινόμενο οι μαθητές που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες να αποφεύγουν να συμμετέχουν στο μάθημα για να μην εκθέτουν τον εαυτό τους σε αρνητικά σχόλια. Ας σημειωθεί ότι το σχολικό εγχειρίδιο της Ιστορίας της Α΄ Λυκείου δεν υπάρχει σε ψηφιακή μορφή. Η δημιουργία του ψηφιακού υλικού, που αναρτήθηκε στην πλατφόρμα βοήθησε σημαντικά, όπως δήλωναν οι ίδιοι οι μαθητές, όσους/ες προτιμούν να διαβάζουν μέσω υπολογιστή, όσους/ες δεν ανοίγουν το σχολικό βιβλίο για μελέτη στο σπίτι, όσους/ες εργάζονται, άλλους/ες με μαθησιακές δυσκολίες και διευκόλυνε τη συμμετοχή μαθητών ΑΜΕΑ, αφού υπάρχει πρόσβαση στο υλικό της ενότητας ακόμα και μέσω των κινητών τηλεφώνων. Η συνεχής εξέλιξη των κινητών συσκευών επιτρέπει την εκμετάλλευση περισσότερων εκπαιδευτικών πόρων από τους μαθητές, σε χρόνο και τόπο που εκείνοι επιλέγουν.

3. Η αξιοποίηση του moodle στην Ιστορία

Η εκπαιδευτική παρέμβαση που σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε, υποστηρίχτηκε από το Moodle, εφόσον χρησιμοποιήθηκε ως πακέτο λογισμικού για τη διεξαγωγή ηλεκτρονικών μαθημάτων μέσω Διαδικτύου. Δεν υπήρξε πρόθεση να αναδειχτούν όλες οι δυνατότητες που προσφέρει, αλλά να γίνει μία επιλογή εκείνων που εξυπηρετούν αποτελεσματικά τη διδασκαλία της Ιστορίας. Για τη σταδιακή σχεδίαση κάθε μαθήματος αξιοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

- Ασύγχρονη μορφή συζήτησης/ομάδα συζητήσεων (Forum).
- Γλωσσάρι / Λεξικό
- Επιλογή
- Εργασίες
- Κουίζ

Τα εποικοδομητικά περιβάλλοντα μάθησης εμπλέκουν τους μαθητές στην διαδικασία οικοδόμησης της γνώσης μέσα από συνεργατικές δραστηριότητες και όλα αυτά σε ένα νοηματοδοτούμενο πλαίσιο με αναστοχασμό και συζήτηση μεταξύ των εκπαιδευομένων (Jonassen, 1995). Η χρήση της πλατφόρμας moodle συνεισφέρει καθοριστικά στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς αποτελεί εργαλείο αλληλεπίδρασης με το μαθητή και άμεσης ανατροφοδότησης του. Εξασφαλίζεται υψηλότερου βαθμού ισότητα λόγω της δυνατότητας που παρέχει στους πιο διστακτικούς μαθητές να παρουσιάσουν τις απόψεις τους μέσα από τον υπολογιστή τους. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να συντάσσουν κείμενα, να τα διορθώνουν όσες φορές θέλουν και μετά να τα υποβάλλουν για αξιολόγηση. Κάθε παιδί έχει στη διάθεσή του τον απαραίτητο χρόνο που χρειάζεται για μάθηση, ενώ ταυτόχρονα προωθείται η ενεργός συμμετοχή. Σταδιακά επιτυγχάνεται η μετατόπιση από την παθητική στην ενεργητική μάθηση ώστε να πραγματωθούν ανώτερες δεξιότητες σκέψης, όπως ανάλυση, σύνθεση και αξιολόγηση.

Η πλήρως οργανωμένη διεξαγωγή μαθημάτων μέσω της εκπαιδευτικής πλατφόρμας (moodle) εξασφαλίζει πολυτροπικότητα και εύκολη ανανέωση της ύλης, ψηφιοποίηση των εκπαιδευτικών δράσεων και επανασχεδιασμό των διδακτικών διαδικασιών για επιτυχία και αποδοτική χρήση. Η ποικιλία των τρόπων αναπαράστασης του εκπαιδευτικού υλικού βοηθάει στην πλήρη κατανόηση πολύπλοκων εννοιών και νοημάτων. Η εικόνα με κίνηση και ήχο αυξάνει το ενδιαφέρον ακόμα και των πιο αδύναμων μαθησιακά μαθητών, αφού τα κείμενα, συνοδευόμενα από εικόνα και ήχο συσχετίζονται με αφηρημένα νοήματα, τα οποία με τον τρόπο αυτό γίνονται ευκολότερα κατανοητά από τους μαθητές.

4. Σχεδιασμός, μεθοδολογία και ερευνητικά ερωτήματα

Σύμφωνα με τον Elliot Masie οι άνθρωποι είμαστε εκ φύσεως «blended learners». Με άλλα λόγια, μαθαίνουμε καλύτερα με το συνδυασμό ποικίλων μέσων και μεθόδων διδασκαλίας παρά με μία και μοναδική μέθοδο (Carman, 2002). Με βάση το σχολικό εγχειρίδιο της Α΄ τάξης με τίτλο «Αρχαία και Μεσαιωνική Ιστορία» των Γ. Γρυντάκη, Γ. Δάλκου, Χ. Δημητρακοπούλου, Α. Χόρτη και σύμφωνα με το περιεχόμενο του αναλυτικού προγράμματος σπουδών δημιούργησα ένα online μάθημα με τίτλο «Αρχαία και Μεσαιωνική Ιστορία Α΄ τάξης ΕΠΑΛ» που αποτελείται από τις πρώτες οκτώ ενότητες του βιβλίου, που διεξάγονται σε ένα Σύστημα Διαχείρισης Μάθησης, στην πλατφόρμα Moodle (<http://srv6-dide-g-ath.att.sch.gr/>). Μετασχημάτισα ένα μέρος των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του μαθήματος της Ιστορίας που θα γίνονταν στην παραδοσιακή σχολική τάξη σε ψηφιακή μορφή (με την υποστήριξη του περιβάλλοντος Moodle) ώστε να υποστηριχτεί η μεταφορά από την πλήρη «πρόσωπο με πρόσωπο» διδασκαλία σε αντεστραμμένη διδασκαλία για να ενισχύσουν τους μαθητές και την «παραγωγικότητα» τους.

Κρίθηκε αναγκαίο κατά την έναρξη του σχολικού έτους να δημιουργηθεί ένα υποστηρικτικό πλαίσιο για τους μαθητές αυτού του τμήματος της Α΄ τάξης που διδάχτηκαν το μάθημα της Ιστορίας, σύμφωνα με το μοντέλο της αντεστραμμένης διδασκαλίας, για να εισαχθούν σε αυτό το νέο τρόπο διδασκαλίας. Αν και κατά τον Prensky (2001), οι μαθητές σήμερα μεγαλώνουν εξοικειωμένοι με τις νέες τεχνολογίες, ως «ψηφιακοί ιθαγενείς» (digital natives), αφιερώνοντας σημαντικό χρόνο σε διαδικτυακές δραστηριότητες, επισκεφτήκαμε για δύο διδακτικές ώρες, στο εργαστήριο Πληροφορικής του σχολείου, τη διαδικτυακή πλατφόρμα που φιλοξενεί το υλικό του μαθήματος, ώστε να έρθουν σε επαφή με το συγκεκριμένο ψηφιακό περιβάλλον. Είναι απαραίτητο, να έχουμε ήδη φτιάξει λογαριασμούς για τους μαθητές μας (Eyre, 2013). Δόθηκαν στους μαθητές οδηγίες σχετικά με τη λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας moodle, πώς εισέρχονται (log in) στην πλατφόρμα, να κατανοήσουν το όνομα χρήστη (username) και τον κωδικό (password). Επίσης τονίστηκε με έμφαση ότι αυτά αποτελούν προσωπικά δεδομένα που δεν πρέπει να κοινοποιούνται σε τρίτους.

Το περιεχόμενο του υλικού της πρώτης εβδομάδας δεν ήταν ορατό στους μαθητές, καθώς η συγκεκριμένη πρόταση αποτελεί μία εναλλακτική καινοτόμο μέθοδο που αντικαθιστά την παραδοσιακή διδασκαλία, άρα δε θα εξηγούσα κάτι σχετικό με τις έννοιες της νέας ενότητας. Κάθε μάθημα είναι ανεξάρτητο και περιλαμβάνει διάφορα μέσα, όπως βίντεο, εικόνες, χάρτες και πρόσθετες πληροφορίες που είναι απολύτως απαραίτητες για την προσέγγιση των νέων εννοιών μέσα από ένα δυναμικό, μη γραμμικό τρόπο. Όλες οι δραστηριότητες είχαν σχεδιαστεί με γνώμονα την ενεργητική, βιωματική, εξατομικευμένη μάθηση, την ποικιλία, όπως προσιδιάζουν στο μάθημα της Ιστορίας. Ο ψυχολογικά και κοινωνικά καταρτισμένος εκπαιδευτικός επιλέγει και χρησιμοποιεί από τον πλουραλισμό των θεωρητικών πορισμάτων εκείνα που μπορεί να μετατρέψει και να μορφοποιήσει σε παιδαγωγική γνώση και πράξη και με

κριτική σκέψη να τα δικαιολογεί σε κάθε μορφή μάθησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Κολιάδης, 1996) Οι ίδιες ενότητες του βιβλίου διδάχτηκαν και στους μαθητές και του άλλου τμήματος, χωρίς όμως να έχουν πρόσβαση στο ψηφιακό υλικό της δι-αδικτυακής τάξης, για να μπορούν να συγκριθούν τα αποτελέσματα ανάμεσα στους μαθητές των δύο τμημάτων.

Σε όλη τη διάρκεια καταγράφονταν τα δεδομένα από την εφαρμογή της αντεστραμ-μένης διδασκαλίας αλλά και του παραδοσιακού τρόπου διδασκαλίας (στους μαθητές και των δύο τμημάτων), όπως υλοποιήθηκε στο δεύτερο Επαγγελματικό Λύκειο Πε-ριστερίου από 22 Οκτωβρίου - 18 Δεκεμβρίου 2014. Αυτό έγινε με σκοπό να συγκρι-θεί η επίδοση των μαθητών από τα δύο τμήματα και να διαπιστωθεί εάν η εφαρμογή του μοντέλου της αντίστροφης τάξης επιφέρει καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα σε επίπεδο κατάκτησης γνωστικών στόχων όπως στη βελτίωση της επίδοσης των μαθη-τών(ερευνητικό ερώτημα 1). Επίσης να διερευνηθεί εάν η εφαρμογή του μοντέλου της αντίστροφης τάξης συμβάλλει στην πιο δημιουργική αξιοποίηση του διδακτικού χρόνου(ερευνητικό ερώτημα 2).

Προκειμένου να μετρηθεί αντικειμενικά η επίδοση των μαθητών προτιμήθηκε η αξι-ολόγησή της να γίνει μέσα από κοινές γραπτές δοκιμασίες στη σχολική τάξη για τους μαθητές και των δύο τάξεων. Πραγματοποιήθηκαν μία ολιγόλεπτη δοκιμασία στην 4η ενότητα-εβδομάδα, η 2η ολιγόλεπτη δοκιμασία στην 6η ενότητα-εβδομάδα και η γραπτή ωριαία δοκιμασία μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής παρέμβασης- 9η εβδομάδα. Προκειμένου να μελετηθεί το 2^ο ερώτημα ο σχεδιασμός κάθε ωριαίας δι-δασκαλίας προβλέπει ίσο αριθμό και κοινές δραστηριότητες για τους μαθητές και των δύο τμημάτων. Συνήθως υπάρχει μία εκτίμηση της χρονικής διάρκειας μίας μα-θησιακής δραστηριότητας, αλλά το ζητούμενο του 2ου ερευνητικού ερωτήματος εί-ναι ο πραγματικός χρόνος στη σχολική αίθουσα. Εκτός από την καταγραφή της χρο-νικής διάρκειας διαπιστώθηκε και πόσες πραγματοποιήθηκαν από αυτές που είχαν σχεδιαστεί.

Για να αποτυπωθεί λοιπόν ο σχεδιασμός του μαθήματος χρησιμοποιήθηκε ως βάση η ταξινόμια DialogPLUS, ώστε οι όροι που χρησιμοποιήθηκαν για κάθε εκπαιδευτική δραστηριότητα να είναι αναγνωρίσιμοι. Ο πίνακας όμως κρίθηκε σκόπιμο να ενσω-ματώνει κάποιες ακόμα διαστάσεις όπως: Δραστηριότητα, Περίγραμμα δραστηριότη-τας, Πραγματικός Χρόνος, Κωδικοποίηση εκπαιδευτικών στόχων. Ο προσαρμοσμέ-νος πίνακας είναι εύχρηστος ως σχέδιο διδασκαλίας, ως εργαλείο καταγραφής της χρονικής διάρκειας των μαθησιακών δραστηριοτήτων που είναι σύμφωνο με τις φά-σεις του διδακτικού μοντέλου και λειτουργικός τόσο στην περιγραφή των μαθησια-κών δραστηριοτήτων κατά το σχεδιασμό όσο και κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής του μαθήματος.

Πίνακας 1. προσαρμοσμένος πίνακας σχεδίου διδασκαλίας

Πίνακας μαθησιακών δραστηριοτήτων στη σχολική αίθουσα				ΕΝΟΤΗΤΑ
		A1	A2	
Δραστηριότητες	Περιγραφή Δραστηριότητας, Αλληλεπίδραση ρόλων, Τεχνική, μορφή αξιολόγησης	Πραγματικός Χρόνος διάρκειας δραστηριότητας		Κωδικοποίηση Εκπαιδευτικών Στόχων
Φάση 1 Σχηματισμός εννοιών				
Φάση 2 Ερμηνεία δεδομένων				
Φάση 3 Εφαρμογή αρχών				

5. Οφέλη και συμπεράσματα από την εφαρμογή της Αντεστραμμένης Διδασκαλίας στη σχολική εκπαίδευση.

Η επίδοσή των μαθητών βελτιώθηκε (individual student performance improvement) και στις γραπτές δοκιμασίες από την εφαρμογή της αντεστραμμένης Διδασκαλίας. Οι βαθμοί των μαθητών στις γραπτές δοκιμασίες και από τις δύο τάξεις καταγράφονταν σε φύλλο excel και ήταν εύκολο να γίνονται συγκρίσεις των αποτελεσμάτων οποιαδήποτε στιγμή αλλά για μεγαλύτερη αξιοπιστία πραγματοποιήθηκε η στατιστική τους ανάλυση με το Στατιστικό Πακέτο Κοινωνικών Επιστημών (SPSS 18). Οι μαθητές της τάξης με τη μέθοδο της αντεστραμμένης διδασκαλίας έχουν αναρτήσει πολύ μεγαλύτερο αριθμό εργασιών στην πλατφόρμα moodle που παρέχει τη δυνατότητα καταγραφής όλων των δραστηριοτήτων τους. Έχουν πραγματοποιήσει επιπλέον εργασίες και στην τάξη, περισσότερες από τους μαθητές της παραδοσιακής τάξης που συνετέλεσαν στην αρτιότερη διαμορφωτική αξιολόγησή τους (ερευνητικό ερώτημα1).

Οι εργασίες τους γίνονται πιο εκτενείς, περιεκτικές και ενδιαφέρουσες. Οι μαθητές συγγράφουν τα δικά τους ιστορικά κείμενα, τα οποία εικονογραφούν με το «δικό τους» νοητικό χάρτη. Συνειδητοποιούν τη διαδικασία κατασκευής της ιστορικής

γνώσης (κριτική προσέγγιση της ιστορικής γνώσης, μεταγνώση). Η μάθηση γίνεται προσωπική υπόθεση για κάθε μαθητή, που αφομοιώνει τις γνώσεις με το δικό του ρυθμό και δεν είναι εκτεθειμένος σε νέες πληροφορίες, παρά μόνο αφού έχει κατακτήσει με επιτυχία την προηγούμενη γνώση. Α priori εισέρχονται σε μια μαθησιακή διαδικασία που τους βάζει στη θέση του ερευνητή. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα στο μαθητή να αναλάβει ενεργητικό ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία, να αλληλεπιδρά και να αυτενεργεί έτσι ώστε να οικοδομεί και να ισχυροποιεί τη γνώση, αλλά και να κατασκευάζει τα δικά του γνωστικά σχήματα (Φράγκου, 2008).

Οι αντεστραμμένες τάξεις απελευθερώνουν το χρόνο μέσα στην τάξη για πρακτική εξάσκηση κι εμπέδωση των εννοιών, στην εφαρμογή των νέων γνώσεων, σε ομαδικές εργασίες και σε διάλογο μεταξύ των μαθητών και του εκπαιδευτικού. Τώρα είναι πολύ πιο δύσκολο για τους μαθητές να μείνουν αθέατοι. Ο εκπαιδευτικός μπορεί με μεγαλύτερη άνεση να αντιληφθεί σε ποιο στάδιο κατανόησης βρίσκεται κάθε μαθητής και να παρέχει διαρκή και εστιασμένη ανατροφοδότηση ή εξατομικευμένη υποστήριξη, χωρίς να δαπανάται χρόνος από τις δραστηριότητες των άλλων μαθητών.

Επιπλέον, οι συνεργατικές εργασίες ενθαρρύνουν την κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών και ευνοούν τη συνεργατική μάθηση και την υποστήριξη εκείνων με χαμηλότερο επίπεδο ικανοτήτων. Είναι σαφές ότι τα ανωτέρω συμβάλλουν και στη δημιουργία πιο προσωπικών και σταθερών σχέσεων μέσα στην τάξη τόσο μεταξύ των ίδιων των μαθητών όσο και μεταξύ μαθητών κι εκπαιδευτικού (Childress, 2013). Ανακεφαλαιώνοντας ο διδακτικός χρόνος αξιοποιήθηκε πολύ πιο ουσιαστικά και δημιουργικά με μια ποικιλία τεχνικών, μεθόδων και υλικού που ευνοούν την ενεργό εμπλοκή των μαθητών και βελτιώνουν την ποιότητα της παρεχόμενης διδασκαλίας (ερευνητικό ερώτημα 2).

Σε αυτή τη μορφή εκπαίδευσης δεν αναστατώνεται το ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου, ούτε καταστρατηγείται το περιεχόμενο της ωριαίας διδασκαλίας του κάθε μαθήματος. Οι μαθητές αναθεώρησαν τις αντιλήψεις τους για τη σημασία και την αξία του μαθήματος της Ιστορίας. Στην αντεστραμμένη διδασκαλία εκτός από τα φυσικά πρόσωπα όλες οι διαδικασίες, τα μέσα, οι πόροι, οι στρατηγικές, ακόμα και η συμπεριφορά και η στάση των συμμετεχόντων παρατηρούνται, εξετάζονται, τροποποιούνται, με γνώμονα την εξασφάλιση της ενεργού εμπλοκής του μαθητή στη διεξαγωγή της διδασκαλίας στην πλατφόρμα moodle και στη σχολική τάξη.

Αναφορές

Carman, J. M. (2002). Blended Learning Design: Five Key Ingredients.

Childress, S. (19/12/2013). Shared attributes of schools implementing personalized learning. Thinking out loud. Ανακτήθηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2013 από τη διεύθυνση <http://nextgenstacey.com/2013/12/19/shared-attributes-of-schoolsimplementing-personalized-learning/>.

- Derntl, M. & Motsching-Pitrik R. (2005). The role of structure, patterns, and people in blended learning. *Internet and Higher Education*, 8, pp. 111-130.
- Edwards, D. & Mercer, N. (2001). “Επικοινωνία και έλεγχος” στο Γλώσσα, Γραμματισμός και μάθηση στην εκπαιδευτική πρακτική. (Μτφ. Ροζάνης Σ.). Πάτρα: ΕΑΠ, 237-255.
- Eyre, C. (17/9/2013). Basic Ingredients for Blended Learning Success. Overcoming common challenges in any blended learning implementation. Ανακτήθηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2013 από τη διεύθυνση <https://www.edsurge.com/n/2013-09-17-basicingredients-for-blended-learning-success>.
- Jonassen, D. (1995). Supporting communities of learners with technology: A vision for integrating technology with learning in schools. *Educational Technology*, 60-63.
- MacDonald, J. (2006). *Blended Learning and online Tutoring. A Good Practice Guide*. USA: Gower Publishing.
- Moll, L., & Whitmore, K. (1999). Η μετάβαση από την κοινωνική μετάβαση στην κοινωνική συναλλαγή. (Μετάφραση: Πουλογεωργάτου, Α.). Πάτρα.
- Osguthorpe, R. T. & Graham, C. R. (2003). Blended learning environments: Definitions and directions. *The Quarterly Review of Distance Education*, 4(3), 227-233.
- Prensky, M. (10/2001). *Digital Natives, Digital Immigrants*. From On the Horizon. MCB University Press, Vol. 9 No.5. Ανακτήθηκε στις 13 Ιανουαρίου 2014 από τη διεύθυνση <http://www.mcb.edu/~/media/Files/Articles/2001/10/10Part1.pdf>
- Singh, H. (2003). *Building Effective Blended Learning Programs*. Issue of Educational Technology, Vol. 43, No. 6, pp. 51-54.
- Staker, H., & Horn, M.B. (May, 2012). *Classifying K-12 blended learning*. Available at http://brokersofexpertise.net/cognoti/content/file/resources/documents/13/1319d4c9/1319d4c97e8faaa11702c08691abc208dcdad43f/downloadedfile_6158012205637240566_Classifying-K-12-blended-learning2.pdf Ανακτήθηκε στις 2 Οκτωβρίου 2013.
- Κολιάδης Εμμανουήλ, “Θεωρίες Μάθησης και Εκπαιδευτική Πράξη”, 1996, Τόμος Α’: Συμπεριφοριστικές Θεωρίες. Αθήνα
- Σάμψων Δ. (2014). Προτεινόμενη Μεθοδολογία Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού σε Περιβάλλοντα Τεχνολογικά Υποστηριζόμενης Μάθησης. Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Τμήμα Διδακτικής της Τεχνολογίας και Ψηφιακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

Φράγκου, Σ. (2008). Google Earth & Google Maps: Η θέση της Ελλάδας στο χάρτη της Γης. Στο Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης (σελ.260-284). Πάτρα: ΕΠΕΑΕΚ II

Abstract

The educational intervention in the course of History at the first class of the Vocational Lyceum was based on Moodle, a software package for conducting online courses by Internet and to the flipped classroom teaching model as an innovation for flexible and efficient way of learning and communication. I created learning activities integrating features from a technologically supported and constructive learning environment according to the inductive -thinking model for history. Innovative and supportive educational interventions improve the scientific, social and cultural dimension of educational work, the multifarious communication between teachers and students and promote the opening of school to the wider society. Innovations are vital for a healthy and robust sector.

Keywords: Flipped classroom, active involvement, individualized learning, creative use of teaching time.